

Konu: Kadim Diller ve Yazılar
Yazı: 89

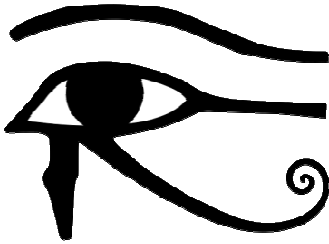
OZ Kök Sözcüğü

Ön Türkçe tek heceli sözcüklerden oluşmuştu. Sözel olarak başlayan bu dil, zamanla yazıyı üretmeye başlayınca kutsallık içeren simgeler, resimler ve damgalar geliştirmiştir. Örneğin, O harfini içeren OL kök sözcüğünün kutsallıkla ve oluşumla ilişkili olduğunu **42** sayılı **OL Kök Sözcüğü** başlıklı yazımda anlattım (1). Bu yazımda **OZ** kök sözcüğünün varlık ve var oluşla ilişkili olduğunu göstermek istiyorum.

OZ kök sözcüğü bugün dahi kullanmakta olduğumuz ÖZ sözünün kadim şeklidir. Anlamı "asıl kaynak, en önemli tanrı ve her varlığın özü" olmaktadır. Ön-Türk toplumlarında geçerli olan inanç şekli şamanlık ve *tengricilik* idi. Şaman sözünün aslı KAM sözüdür. Kamlık veya **kamanlık** belli insanların manevi uçuşlar yapabilme yeteneğini ifade etmektedir. Bu manevi uçuşlar öze ulaşmak ve özleşmek anlamını taşır. Yani şaman kişiler kendi fiziksel bedenlerinden çıkıp manevi uçuşlar yaptıklarında ve öze ulaştıklarında **OZ**'laşıyorlardı. Bu sözcüğün **Altın Elbiseli Adam** kurganındaki kadehte de yazılı olduğunu gördük (2).

Bu sözcük diğer kültürler tarafından alınmış ve değişikliğe uğratılmıştır. Ancak her kültürde bir asıl tanrı, tanrılar tanrısı, tanrıların kralı vardır. Kadim Türk kültüründe "**Gök Tengri**" olduğu gibi, kadim Mısır kültüründe tanrılar tanrısı **Osiris** vardı (3). Osiris sözü OZ-İRİS olarak okunur. Sondaki -is takısı Yunan kökenli olup sonradan eklenmiştir. **OZ-İR** adındaki -ir takısı Ön-Türkçe kökenli geniş zaman takısı olabilir. Örneğin, gelir, gider, yürür, koşar şekillerinde zaman belirsizdir ve zamandan bağımsız bir eylem söz konusudur. **Ozir** adında da "zamanı belirsiz olan, ebedi ve ezeli olan" anlamlarını bulmaktayız. Nitekim Osiris sonsuz yaşam içeren öte-âlemin tanrısıdır. Burada "oz veya öz" bir varlık (nesne) olmayıp, **sonsuz ve zamansız bir enerji alanı**, veya görülemeyen bir öte-âlem olmaktadır.

Dolayısıyla ÖZ kadim dönemde tanrıların alanı olup hem gökle hem de yeraltıyla ilişkilidir. Ön-Türklerin gök tanrısı olan **Tengri** adında Teng-ri → Teng-ir → Dingir dönüşümleri olmuş ve Sümer dilinde Tanrıya "Dingir" denmiştir. "-İR" takısı zamanla kadim Mısır tanrısı RA olmuştur.

herşeyi gören tanrının gözü demek olmaktadır. Osiris'in kutsal gözü solda çizilmiştir.

Mısır tapınaklarında Tanrılar kralı olarak hep Osiris resmedilir. RA'dan sadece sözü edilir ama resmini bulamazsınız. Alttaki şekillerde Osiris solda ve Zeus sağda tahtlarında otururken betimlenmiştir. Hiyeroglif yazıda Osiris adı üç şekille belirtilir. Biri sakallı insan resmi ki, bu simge genel olarak /tanrı/ anlamını taşır. İkincisi, taht resmi ki, bu da en yüce tanrı "tanrılar tanrısı" demektir. Üçüncüsü ise, göz resmidir. Bu da

OZ damgasının ZE olarak okunuşu ZEUS adını oluşturmuştur. Bu isim ZE-is şeklinde okunmalı ve -is takısının Yunanca "-dır" demek olduğu hatırlanmalıdır. Dolayısıyla Zeus adı "Öz-dür, panteonun en önemli tanrısıdır" anlamını içermektedir. Ön-Türkçede OZ damgası gökten düşen yıldırımın simgesidir. Nitekim Zeus'un elinde yıldırımlar tuttuğunu ve yıldırımlar üzerinde duran bir kartal sırtında oturduğunu görüyoruz. Kartal "her şeyi gören güçlü göz" simgesi olup, Osiris'in adındaki hiyeroglif göz ile aynı anlamı taşır.

 Oz damgası	Orhun S ₁ 	Orhun S ₂ 	Erken Yunan S Z
Ön-Türk Su damgası	Mısır MU (Su)	Finike Zayn	Geç Yunan Sigma Zeta

Elif

Üstteki tabloda OZ damgasını ve Z harfinin ortaya çıkışını görüyoruz. Erken Yunan S ve Z harfleri hem OZ damgasıyla hem de Finike abecesindeki **Zayn** harfiyle ilişkilidir. Zayn harfinde "yerle göğün birliği" anlamı bulunuyor ki, aynı anlamı Arap harflerinin ilki olan Elif harfinde de bulunuyor. Elif harfiyle S2 damgasının benzerliği tesadüf olabilir mi?

İnce seslerle uyum sağlayan S2 damgası büyük olasılıkla **İS** şeklinde seslendiriliyordu. Ön-Türkçede /**var olan, kendi özü**/ anlamını içeren bu damga **esis** sözünde bulunuyordu. **Esis** sözünden Yunanca "siz" demek olan **esis** (εσείς) oluşmuştur. Almanca **ist**, Fransızca **est** ve İngilizce **is** (iz) sözleri de "-dır" demek olup, kadim anlamla ilişkilidirler. Dilimizde de **iz** takısı olarak biz, siz, geliriz, gideriz,... sözcüklerinde varlığını sürdürmektedir.

Kaynaklar:

- (1) <http://www.halukberkmen.net/pdf/223.pdf>
- (2) <http://www.halukberkmen.net/pdf/247.pdf>
- (3) <http://en.wikipedia.org/wiki/Osiris>